

որ կ'ուզուի մոռացութեան յանձնել իզկէկայ գործածած Պերիպատիկեանը, ինչո՞ւ քեմակսն աւմենէն լաւ ձեւը՝ նկատողութեան շարունակ։

Յամենայն դէպս՝ Ալպոյեմակսնի ընդհանրացած կրկնիմաստ գործածութիւնը՝ կարող չէ դատուիլ սխալներու այն շարքին մէջ՝ զոր իրաւամբ մատնանշած է մեծարգոյ Ծ. Գուրգէն։

Խ.

ՀԱՆԳԱԾ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ապահով եմ որ Բագմավէպի իմ ընթերցողներուս մէջ պիտի գտնուին մէկ երկու հոգի որ որոշ գաղափար մը չունենան Ոսկեփորիկներու մասին և պիտի ներեն ինձ զայն իրենց բացատրել։

Ալէկ ու աղուական անուն մը կը հնչէ Ոսկեփորիկ, այնպէս չէ՝ Առջի լսելուն բանաստեղծ մը պիտի կարծէր թէ մակդիրն եղած ըլլայ զուարթածադիկ տղաքներու։ Ստուգաբանութիւնը աւելի ճիշդ պիտի կռահէր ընչաքաղց մը, որ իսկոյն մտքէն պիտի անցնէր Քիլիի հարուստ բովերը, ուր քիչ մը փորել միայն պէտք է ոսկին հաւաքելու համար, կամ նոյն իսկ ոսկին պէտք է փորել։

Բայց հայկական ոսկեփորիկները բոլորովին տարբեր բաներ են։ Չանոնք քրքրող պիտի գտնէ նոր խօսքեր՝ որ միտքը կրնան կէս մը կրթել, կէս մը զուարճացնել, կէս մը ընդարձակել, կէս մը լուսաւորել, բայց պիտի չգտնէ հատիկ մ'ուկի որ փորը կշտացնէ։ Ալփասլաններն ու լէնկթիմուրները մեր աշխարհէն ոսկիները տարին ու փորերը դատարկ թողուցին։

Կարծեմ ընթերցողն հասկցաւ թէ Ոսկեփորիկ ըստածնները տեսակ մը հին գիրքեր են, հին ձեռագիրներ։ Բայց ինչ որ զարմանալի կայ այս հատորներուն մէջ, — ծաւալով միշտ փոքրիկ ըլլալով՝ ստիպուած եմ փաղաքական բառերով որակել զիրենք, — և ինչ որ իրենց հմայքը կը կազմէ, իրենց պարունակութիւնն է, անօրինակ կերպով անսովոր։ Բուրաստան

մը պիտի ըսէիք ուր մոլախոտն ու ծաղիկը քովէքով անած ըլլան, — բով մը պիտի ըսէիք՝ ուր քարի, հողերու կոյտին մէջ միշտ կրնաք յուսալ աղամանդի մը հանդիպելու, — հնավաճառի խանութ մը վերջապէս, որու աղամոդ խանափնդուրութեան մէջ վարժ աչքը պիտի չուշանայ հանգչիլ արուեստագէտի մը բանուածքին վրայ, թերեւս հրաշակերտ մը։ Երես առաջին՝ էջ մը հին պատմութիւն, էջ երկրորդ՝ կտոր մը օգիբեւութաբանութիւն, ըստ հնոց։ Հոս քանի մը յունարէն բառեր, անմիջապէս տակը՝ պարսկերէն, լոկ վերնապիր մը՝ միշտ հայերէն գրերով։ Աստուածաբանական էջ մը միտք մինչեւ երրորդ երկինք կը բարձրացնէ. դարձուր թուղթ, տուն մը Հաֆիզէն կամ Նահապետ Քուշակէն զայն իշուցեր է արդէն նիւթին աւմենէն զգալի խորերը. և պատմութիւններ ոտանաւոր և պատմութիւններ արձակ՝ երկու տեսակն ալ միշտ անտեսուած, բայց անոնց մէջ է մանաւանդ որ կ'արտաշնչէ ցեղասկան ոգին։

Ասանկ խառնուրդի մը մէջ կը յուսայի շատ բան գտնել, բայց երբէք մտքէս չէր անցնիր հանդիպիլ այն բանին որուն հանդիպեցայ։

Այս ոսկեփորիկներէն մէկն էր որ կը խառնէի. որոշ չկրցայ գտնել որ թուականին գրուած, բայց հաւանօրէն ոչ շատ ուշ քան եօթնետասներորդ դարը, էջի մը դիմաց, որ դեռ բան մը պահած էր ծուխի հոտէ, բնագոյրար երկայն կեցայ և յուշ գրեցայ։ Հանդիպած էի պատմութեան մը՝ զոր խոր մանկութեանս, Հայրենի վառարանին քով, ձմեռուան երկայն գիշերներուն, լսած էի մեծ մօրս բերնէն, — և որ՝ զանկաբանները պիտի գիտնան թէ ուղեղիս որ բջիջին մէջ՝ անապական թաղուած միացեր էր։ Յար և յարմար լսածս չէր, անոր արուճանակն էր. բայց ունենալով այնչափ գիծեր որ անոնց հանգիստութեան վրայ տարակոյս չէր թողուր, — ճիշդ ինչպէս երբ տարիները մարդս բոլորովին կը փոխէն, այնայայլ կը թողուն մէջը դեռ բան մը, գիտակցութիւնը՝ որով կը համո-

գուրի թէ 1906ի եսը նոյնն է 1880ի եսին հետ :

Այս յանկարծական բաղխումէն՝ յիշատակի զարթնումը այնքան պայծառ եղաւ, որքան խոր էր եղած մոռացութիւնը : Պատմութեան բոլոր գործող դէմքերը, — շատ չեն արդէն, — իրենց շրջանակներովը մտքիս առջեւ եկան ոտն առ ոտն, գիծ առ գիծ, վանկ առ վանկ. այնպէս որ չեմ կրնար զլանալ ինծի դիւրին հաճոյքը զայն տպագրութեան տալու, թերեւս քանի մը դար վերջ, ինծի պէս մէկը, Բագմակչի այս էջերուն մէջ, հանդիպելով այս պատմութեան իմ զգացումներս զգայ :

Ուրեմն զարնան ուրբաթ իրիկուն մըն էր՝ լոյս շաբաթ օր : — Գասական սկըզբնաւորութիւն, այնպէս չէ՛. բոլոր վիպասանութիւնները կամ սեպտեմբերի վերջերը կը սկսին, կամ լուսնի լուսով, կամ արեւածափն, կամ աստիկ ձմարն, կամ Քրիստոսի 408 թուականին, կամ իրիկունսն զէմ, ինչպէս ներկայ դէպքին մէջ :

Համոյի կնիկը՝ Մերիան, զբաղած էր դրան դիմաց պոռտուկը լուսալու : Կ'ուզէր իր էրիկը դեռ չդարձած՝ ընթերցել պատրաստել, ինչպէս որ միշտ վարժեցուցեր էր : Նախորդ օրը նոյն ամանին մէջ կ'ուլիկ էր եփած, որուն ոչխարի մէջ պատրաստուած կ'ուրիկ պատահները շատ ախորժով կուլ կու տար Համոն : Բայց այս կերակուրն՝ որ ուտող օրերուն հայ տան զարդն է, պահոց օրերուն անոր սարսափն է. ամաններուն մէջ համ մը հոտ մը կը ձգէ՝ որ ցուրտ ջրով միայն ցոլելով չանցնիր :

Մերիան խստակքօն չէր, բայց իր թաղին բարի կնիկներէն կը համարուէր : Անշուշտ ինքն ալ՝ միւս սովորական մահկանացուներուն պէս իր գիտակցութեան մէջ կրնար ունենալ քանի մը թեթեւ մեղքեր, ինչպէս պզտիկ հպարտութիւններ, պզտիկ սուտեր, անվնաս նախասնձեր, ու բնոյթով բամբասանքներ՝ որոնք քիչ անգամ ծանր հետեւանքներ ունեցեր էին : Շատ հեռու զասոնք հոգւոյ փրկութեան փաստակար կարծիքէ, նոյն իսկ կերպով

մը անոնց ետեւէն էր եղած այն օրէն՝ երբ եկեղեցիին մէջ լսեց տէրտէրին բերնէն՝ որ պահոց վրայ ներբողեան մը կը սաղմոսէր, թէ ասոնք դժոխք չեն տանիր զմարդ վասն զի կարեւոր մեղքեր են, ինչպէս կը մեկնէ նաեւ Ոսկերեան սուրբ Հայրապետը. « և զմեզս կարեւորս » . այլ պահոց օրեր առնուած միսի հոտն է որ յաւիտենական կրակին մէջ պիտի ձննճնիր :

Եւ իրաւցնէ Մերիան իր պահըր ընալ էր աւրած : Ոչ չորեքշաբթի օրերը, ոչ ուրբաթ օրերը, ոչ սուրբ Սարգսին, ոչ Տաղաւարաց, և ոչ ալ Մեծ պահոց անվերջանալի շաբաթներուն՝ իր ստամոքսը և իր խիղճը չէր արատաւորած կամ պատու մը միտով, կամ հաւկթի սպիտկուցով մը, կամ նոր ծնած կովու դալով, կամ փշուր մը պանրով կամ . . . բայց այս կարգի կամերուն ալ մենք պէտք ենք ծայրը բերել, որովհետեւ ընական ոտքով չի գար :

Այլ եւս կը հասկցուի թէ ինչու հիմայ ալ դրան դիմաց պոռտուկը պնդապէս կը լուայ, տակը խցիով մը կը քերէ, կը հոտուրտայ ու դարձեալ կը լուայ : Այս չէ՛ « զներքին և զարտաքին բաժակաց և ստոմանաց սրբել » :

Քանի որ ինք այս աշխատութեան զբաղած է, ընթերցողները փափաքին թերեւս որ անոր անցեալին վրայ քանի մը տեղեկութիւններ տամ, թէն չուզեն ալ ստիպուած եմ տալ, քանի որ կարեւոր են պատմութիւնը հասկցուելու համար :

Հակառակ կնիկ մ'ըլլալուն, Մերիան իր անցեալէն միայն մէկ դէպք ունեցած էր արձանագրելի՝ որ զինք բոլոր քաղաքին մէջ հանրածանօթ էր ըրած : Մէկ՝ բայց բէկ :

Մերիան հարուստ ընտանեաց զաւակ էր : Հայրը, մայրը զինք հարսնացնել կ'ուզէին Ալթիբարմազենց Յովէսին, որ ունէր ջրաղացներ, խանութներ, այգիներ ու անդամասներ : Նշանուորը օր մը յառաջ կատարելու համար ուրիշ բան չէր պակսեր՝ բայց եթէ Մերիանի հասնութիւնը, որ այնքան նուազ էր՝ որքան շատ էր

իր ծնողաց փոյթը, իննողըը տնտեսագիտա-
կան հաշիւներ ունէին. բայց սէը՝ որ այն
ատեն զեռ ոսկիով չէր հաշուեր, իր պա-
լատի բարձրութենէն զլրից Վիերիան
ձգեց Համոյի տնակին խոնարհութեան մէջ:

Համոյ դրացի երիտասարդ մըն էր .
ծնողքէն՝ որոնք իր մանկութենէն զինք
որը թողուցին, տնակ մը և էջ մը ժառան-
գած էր, բարի Դոնտէի՝ Բնութիւն՝ իրեն
ծնողաց միջոցաւ, իրեն տուած էր բա-
րութիւն և առողջութիւն, և ուսերու ու
շարժումներու գեղեցիկ ձեւեր: Բայց ինչ
որ իր հմայքն ու նկարագրը կը կազմէր՝
իր անհոգ զուարթութիւնն էր: Փողոցին
մէջ ամենուն ծանօթ ու բարեկամ էր. ան-
տառէն բերած փայտը ձրի կամ ոչինչ
գնով կը բաժնէր ամենուն: Իրկուն՝ շու-
կայէն դարձող գործի մարդիկը, միշտ կանգ
մը պիտի առնէին իր դրան դիմաց նեղ-
ցած կամ լայնցած սրտերնին թիչ մը կա-
նոնաւորելու անոր զուարթ խոսակցու-
թեամբ: Անցնողները զանիկայ կը գտնէին
դրան դիմաց՝ միշտ կամ Դոնտէի համետը
զինքը վրան առած՝ կամ ինքը զհամետը,
որուն տակէն միշտ կ'երգէր, բոլորովին
աննման Դոնտէի երգին: Իր ձայնէն ա-
մէնքը պատուհան կ'ընէին, Մերիան ալ
կ'ընէր, որ նախ անոր երգէն զմայեցաւ,
յետոյ անձէն: Բնութիւնն իր խաղերուն
մէջ հաւասարակշռութիւն պահելու հա-
մար՝ երբեմն թագաժառանգները կը խո-
նարհեցնէ ղէպ ի աղբատ աղջիկները և կը
թողու պանդոկի մը մէջ աննշան նախան-
ձորդներէ սպաննուիլ, երբեմն ալ բամբիշ-
ները կ'իջեցնէ ղէպ ի աղբատին յար-
կեր:

Լաֆոնթէնի հնակարկատին ու հարուս-
տին առակը կը յիշէր. քանի մը ոսկի ինչ-
պէս մէկուն քունն ու զուարթութիւնը կը
փախցնեն և միւսին ստամոքսը կը շտկեն,
որ անքնութենէ խանգարուած էր: Համոյի
ալ այնպէս բան մը պատահեցաւ: Մերիան
տուն գալէն վերջ՝ իր բնաւորութիւնը փո-
խուեցաւ. մինչեւ այն ատեն գիտակցու-
թիւն չունէր իր զգացումներուն. բայց ա-
հա ներսը կամաց կամաց անձկութիւններ

սկսան նեղնալ՝ որոնց մէջէն անցնելով իր
սիրտն ու հոգին, սուր ձայնով կ'երգէին,
ինչպէս դրան մը փեղկերուն ծերպերէն
անցած քամին. անոնք նախ իր երգի ձայ-
նը խափանեցին, յետոյ սկսան գիշերն ի
բուն, — օրն ի բուն չեմ բան՝ որովհետեւ
շատ սովորական բացատրութիւն դարձեր
է, — ականջն ի վեր երգել: Վերջապէս
կրցաւ որոշել որ այս համեմալը կը կազ-
մուէր երեք ձայնէ, իւրաքանչիւրը իրարմէ
կը ծնանէին, իրարով կ'ամբողջանային ու
կը քաղցրանային: Ասոնք իր երեք մտա-
ծութիւնները, տանջանքները, պէտքերը,
կամ աւելի բարձր բառով, խեղանքներ
էին:

Առաջինը, կը գուշակէր, Մերիանն էր.
և իրաւցնէ Մերիան արժանի էր Համոյի
զուարթութիւնն ու տանջանքն ըլլալու:
Նրժովիկ սէրէն մղուած, անցեր էր Հա-
մոյի սեմէն, այդ չուրացուի. բայց երբ
կրակուրտը հանդարտեցաւ, դուրս ելաւ,
ինչպէս քուրայէ մը, ժրագլուխ տանտիկին
մը: Տունը աստղի պէս կը փայլէր, մե-
քենայի պէս կը դառնար: Տնական գոր-
ծերը՝ զորս այնքան խնամքով կը կատա-
րէր, հեռու իր բնածին ազնուականութեան
ստորեւած ըլլալէ, աւելի դուրս կը ցատ-
քեցնէին իր վայելուչ կերպերն ու շար-
ժումներն՝ ինչպէս սեւ յատակի մը վրայ
նետուած ոսկիի գծեր: Այսպիսի ամուսին
մը, սրբուհի մըն է տան սրբավայրին մէջ,
պէտք է որ անիկայ իր պատշաճ շրջա-
նակն ունենայ, ու զլիսուն վերեւ լուսա-
պսակը: Ասկից ծնունդ առած էր իր երկ-
րորդ մտածութիւնը՝ զոր որքան կը ծած-
կէր, այնքան զինքը կը տանջէր: Եւ սա-
կայն առանց ուզելու օր մը զանիկայ
յայտնեց Մերիանի ու մեզի:

Օգոստոսի գիշեր մըն էր: Համոն ու
Մերիան տանիքը պառկած էին: Աստղե-
րով խուռնախիտ կապոյտ երկինք մը վար
կը խոնարհէր ու իրենց կը նայէր: Լուսնի
և աստղերու ոսկիի զարնող՝ արծաթի գար-
նող շողերը կ'ողողէին, կ'աղնեգործէին
իրենց վերմակը: Ամառը եղանակն է և
գիշերը այն պահը՝ յորում ես, դու, ինք՝

երեք դերանուններս ալ ի միասին ոսկի երազներ կ'ունենանք: Մերիանի քունը չէր տաներ, ու անկեպոյց իր աչքերովը կը նայէր աստղերուն աչքերուն հիացած, անթարթ, ընկղմած երանութեանց մէջ: Չենք կրնար որոշակի ըսել թէ այս երկու իրարու նայող բերքերն՝ որքա՞նչ պէտք էր շիկնէր ու կոպեր վար առնէր. բայց այս ճիշդ է որ աստղերը աստուան դէմ կը նուազէին: Համոյ գինը սթափեցուց այն հիացումէն: Անկկայ սկսաւ ձեռքեր շարժել, բռնող մը կցկցել, զորս Մերիան չհասկնալով, ինչպէս, հարցուց: Բայց Համոյ կանոնակեց նոյն անկապ խօսքերը: Երազին մէջ կը խօսէր: Մերիան քանի մը բռռ ուզեց հաւաքել այս գիշերային մենախօսութենէն՝ որ անոր սրտի խորքերէն կու գային: Մերիան, Դոնտէ, ոսկի, պաշտօն և դարձեալ Մերիան: Մերիան ուրախացաւ որ իր էրկան սրտին առաջին և վերջին ձայնը ինքն եղաւ: Բայց քիչ մը ձանձրացած նոյն քանիքը անընդհատ լսելէ, շատ ալ հետաքրքրուած զանոնք լուսաբանուած տեսնելու, ինչ կայ, մարդ Աստուծոյ, հոգիս հանցիւր, ըսելով՝ խթեց Համոյի կողը: Համոյ իր խորարթունքն քունէն յանկարծ սթափած՝ անբարբառ, անթարթ կը նայէր, և լուսնի ու աստղերու շողերով կրցաւ նշմարել որ Մերիան կը ժպտէր:

Ինչ կը նայիս, հարցուց Մերիան:

— Դո՛ւ արթնցուցիր:

— Այո՛: Ինչ ընեմ, այնչափ անունս տուիր որ ստիպուեցայ արթնցնել: Ինչ կայ:

— Երազս կէս թողուցիր:

— Դարձեալ ընացիր, կ'ամբողջացնես: Աղէ՛կ երազ էր:

— Հիանալի՛, կնիկ: Անտառ կ'երթայի ու կու գայի, կու գայի ու կ'երթայի: Աստուած կ'օրհնէր իմ աշխատութիւնս, մինք խնայողութիւն կ'ընէինք և ոսկիները իրարու վրայ կը դիզուէին ու կը դիզուէին:

— Հանգիստ կ'ապրինք, ինչ պիտի ընենք այդ դեղինները, ընդհատեց Մերիան:

— Կը տեսնես, կնիկ, — Համոն գի-

շերուան թափանցիկ նսնմին մէջ բազուկը երկնցուց դէպի մերձակայ անշուք տանիքները, — կը տեսնես Մարտոյին տունը, Սրբէին տունը, Ապրոյին տունը, զատոնք բոլոր գնած ու հարթյատակ էի բրած: Հրաման դրկեցի, շուտով հարիւրաւոր բանուորներ սկսան պալատի մը հիմերը փորել, չորս կողմը պարտէզներ ձեւել... և ահա ճիշդ քու հօդ պալատին դիմաց ուրիշ մ'ալ կանգնած էր, տաս անգամ անկից աւելի բարձր, աւելի մեծ, աւելի փառաւոր: Երբ կ'ուզէի՝ քեզի հետ ներս մտած՝ ելնել պատշգամբ նստիլ, մտիկ ընելու շատուաններու երգին, դիտելու աստղերն... և ահա արթնցուցիր:

Մերիան ժպտեցաւ. դեղնադալուկ ժպիտ մը՝ որ բան մ'ունէր լուսնի ու աստղերու շողերէն: Յետոյ՝ տխրախառն եղանակով մը, գրեթէ երգելով, Պալատներ ու պարտէզներ պէտք չեն, ըսաւ, Մերիան եթէ պալատ ու պարտէզ ուզէր հոն կեցեր են, — և մատնանիշ ըրաւ քաղաքին ամենէն բարձր տունները, որոնցմէ գինք ուզած էին, ի դու բաւական ես Մերիանի:

Կնկան այս ազնիւ զգացումները Համոյի վարդազոյն երջանկութեան միակ՝ բայց սայրաստոր փուշերն եղան՝ որոնք առտու իրկուն կը ծակեկէին իր գիտակցութիւնն և ուղեղը՝ կարծես անոնց մէջ պալատին հիմերը խորցնելու, պարտէզներուն շաւիղները կտրատելու և մարգճակներն ածուստելու համար:

Իր պալատի ցնորակոծ յատակագիծը իրացնելու համար, Համոյ՝ գրեթէ չէ՝ սկսաւ սէր ունենալ իր Դոնտէին վրայ, քանի որ անիկայ միակ օգնականն էր իր գաղափարականին: Խեղճ իշուկ, կարծես թէ կը զգար որ յարգուած ու սիրուած էր, գրեթէ իշուքնէն դուրս ելած: Անոր համար ես ալ կը զգուշանամ գրելու՝ Համոն էլը առջիւր ձգած, մորակեկով՝ անտառ կ'երթար, ինչպէս կ'ըսենք սովորաբար ուրիշ էշերու ու փայտահարներու վրայ խօսելով, այլ միշտ պիտի գրեմ, Համոն էլն հետը առած՝ իբրեւ իր տղաքներէն մէկը, անտառ կ'երթար:

Եւ իրացնէ ինչ կ'ընէին Համոյի տը-
ղաքներն որ իրենց հօր սրտին մէջ այս-
քան լայն տեղ թողուցեր էին Դոնտէի, որ
արդէն կոկիկ ախոռ մ'ունէր:

Մերիան առաջին տարիները զաւակ չէր
ունենար. դրացիները սկսան իրարու մէջ
շշնջել, մեղադրել, այս բանս պատժ մը
նկատել անհնազանդ աղջիկներուն: Խեղճը
շատ տեղ ուխտի գնաց, մեղրամոմ վա-
ռեց, բայց կ'երեւի թէ դեռ տղաբերքի
սրբավայրը չէր գտած: Պառաւ մը, ուսկից
օրին մէկը խաւածիլ կը գնէր, խորհուրդ
տուաւ իրեն Յանդանեայ երթալ: Պառաւը
պատմութիւններու անվերջ շարքով մը իր
ըսածը հաստատեց ու Մերիանը համոզեց,
որ խաւածիլի ամբողջ բեռը անկէ գնեց,
ու քիչ օր վերջ Յանդանեայ հանդիպեցաւ
անոր: Սուրբ Աղբերիկ լսեց Մերիանի
խնդիրըրը ու կատարեց: Համոյ ամ ընդմէջ
չորս արու զաւակ ունեցաւ: Բայց ինք
որքան խնամք տարաւ, տղաքներ այնքան
գէշ մեծցան, և հակառակ առածին՝ այս
բարի ծառերէն՝ չար պտուղներ յառաջ
եկան: Տարիքնին առածնուն պէս, չորսն
ալ իրենց գիրենց ախտներու տունին, և
դարձիւր զուրբաթ գնացին թաղուելու մո-
ռացութեան մէջ, այնչափ խոր որ Մե-
րիան զգացած վիշտն ալ մոռցաւ, վշտա-
ցնողներն ալ: Որով իր մտածութեան միակ
առարկայն դարձեալ ու միշտ Համոն մնաց,
որու հասցէին Աստուծոյ օր չէր անցներ
առանց քանի մը աղեղնարանութիւններ
ուղղելու, սկսեալ Օգոստոսի այն գիշերէն՝
յորում նա երազը պատմած էր: Համոյ,
հօր հասաւ պալատը, Համոյ, վաղը, ե՛րբ
պիտի կրուինք հոն:

Համոյ առջի բերան երբեմն՝ Դեռ կեցիր,
կ'ըսէր, յետոյ լռեց, յետոյ տխրեցաւ, ա-
ւելի իր ապարդիւն ճիգերէն սրտառեալ՝
քան կնկան երգիծանքներէն: Բայց քանի
մը շարաթնեղէ ի վեր լուրջ, խորհրդաւոր
լռութիւն մ'ունէր, շատ քիչ անգամ լու-
սաւորուած աղօտանշոյլ ժպիտով մը՝ զօր
շուտով կը մարէր առատ, բարեձեւ ըն-
չացքներուն տակ: Մերիան, որ աւելի
վարժութիւն ունէր Համոյի երեսի վրայ

գալիք օղերեւոյթները օրերով յառաջ նա-
խագագաւ, քան երկնից երեսին վրայ, չէր
կրցած դեռ այս լուսթեան խորը քո-
ղախնդրել:

Անն պահուն՝ յորում կը սկսի մեր պատ-
մութիւնը և յորում Մերիան ծածկ ամանը
կը լուար, երեսունուհինգը նոր անցուցած
էր: Եարժմոհները նուազ արժակահամար-
ձակ, քալուածքը թեթեւ մը կ'իւղեցաւ,
դէմքին գծերը աշնանագեկոյց թառամու-
թիւն մ'ունենալով հանդերձ, կ'իմացնէին
որ դեռ նոր հարս եղած ատեն, շատ գե-
ղեցիկ եղած պիտի ըլլար, Պրաքսիտելէսի
Աստղիկ մը:

ՄԵՆՈՒՈՒՅ ԵՐԵՅԱՐԵՅԻ ԼԵՂԻՆԱՅԸ

Երաւայարիի

Ա Գ Ա Շ Ը

Ժամանակով մի ծերուկ կար:

Որն անվանի էր Ժլատ.

Սա իւր բոլոր կեննքում՝ Երկար:

Զուներ ոչ ոք փողէն զատ:

Օր մ'ազաւը, իննիւր խոր աւելուր,

Հիւանդացաւ, կարծես ճշնեց վերջին օր.

Հաւած մաշած խեղճ խեղճը անկողին,

Ուր կը պահէր բոլոր զուժանի իւր փողին,

Ազգականներն երբ իմացան

Փառք տւին, շատ ուրախացան:

Ըշապեցին՝ եկան ծերուն հիւանդտեւ,

Մեռակեր բորենոյ պէս.

Հոգեւարքը անկողին մէջ տըբաւքար,

Ուր մտանալափ մռն է մըթան պըլպըլար:

Աղգականներն շուտումունջ

Կը սպասէին խեղճ ազակն վերջին շունջ.

Տեսնաս ծերը ձեռքը շարժեց դողդոջու,

Բոլորը մէկ պաշարեցին զինքն իսկոյն:

Կը յուսային՝ որ նա մահուան գըլան տակ,

Յոյսեն պիտի վերջի օղջոյնն ու կըտակ:

Հոգեւարքը ուժ մէկ արաւ, ձայնով ցած՝

Եւ շատ օրոշ այսպէս ասաց: —

« Խնձ. ճըրագն ի զուք տեղը կը վառի,

« Լաւ կը լինի, որ մարի:

« Մի՛ մտանաք, որ շքաւոր եմ ու խեղճ,

« Ես իմ հոգին կարող եմ տալ մըթան մէջ »:

ԱՌ. ՆԱԻԲԱՆԻԱՆ